

**Культура доби
Просвітництва**

Просвітництво

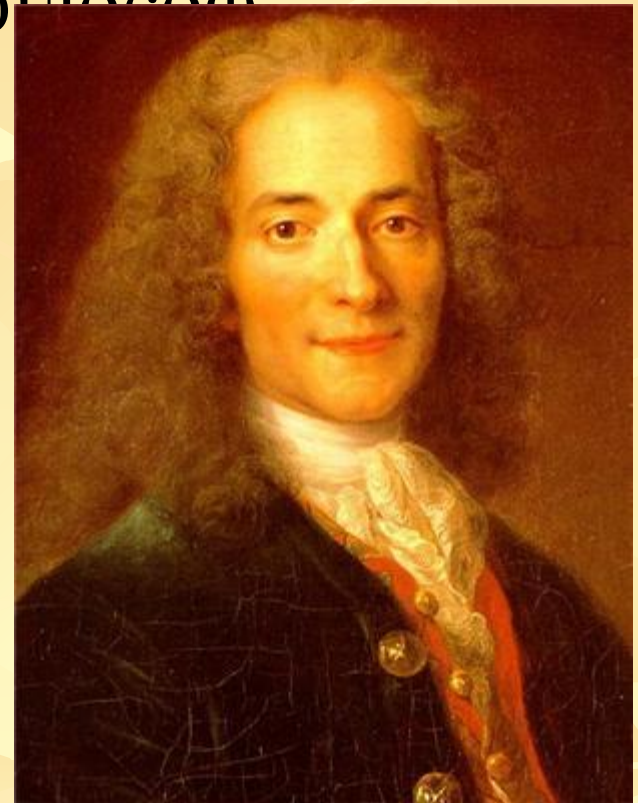
- Просвітництво — широка ідейна течія, яка відображала антифеодальні, антиабсолютистські настрої освіченої частини населення у другій половині XVII —XVIII століття.
- Найбільшого розвитку Просвітництво набуло у Франції.
- Початком доби Просвітництва вважається поява роботи англійського філософа Джона Локка "Дослід про людський розум" (1691).

Філософія

- Просвітництво сповідувало справжній "культ розуму", вбачаючи в ньому той "архімедів важіль", за допомогою якого можна перевернути всю систему громадського та духовного життя.

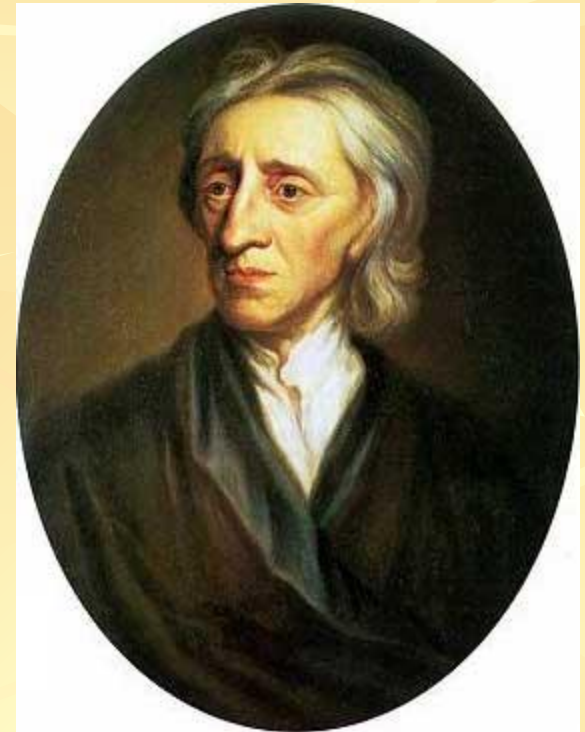
Філософи

- Вольтер (справжнє ім'я Марі Франсуа Аруе) (1694 — 1778) — французький письменник і філософ
- Філософські повісті:
 - «Макромегас» (1752),
 - «Кандид, чи Оптимізм» (1759),
 - «Простодушний» (1767),
- Трагедії:
 - «Брут» (1731),
 - «Танкред» (видана в 1761),
- Сатиричні поеми:
 - «Орлеанська незаймана», 1735, видана в 1755
- П'єси:
 - «Едіп»
 - «Ірена» (1776)
- Історичні твори:
 - «Філософські листи» (1733),
 - «Філософський словник» (1764)

Філософи

- Джон Локк (1632-1704)
— англійський філософ.
- Твори - "Два трактати про правління", "Листи про терпимість", "Розвідка про людське розуміння".

Філософи

■ Дені Дідро (5 жовтня 1713 — 31 липня 1784) — французький філософ

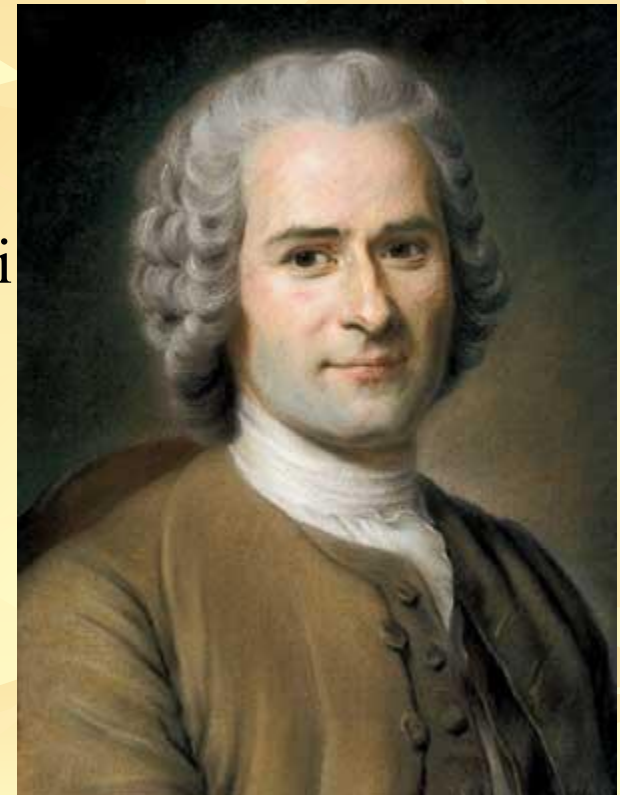
■ Праці:

- «Думки про пояснення природи»;
- «Розмова д'Аламбера з Дідро»,
- «Філософські принципи матерії та руху»;
- «Енциклопедії наук, мистецтв і ремесел»;

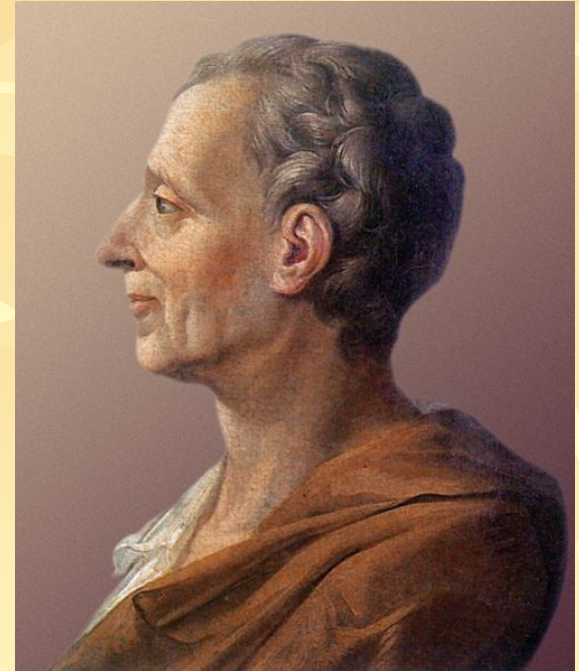
Філософи

- Жан-Жак Руссо́ (1712 — 1778), французький філософ-просвітник, письменник, композитор.
- Праці: «Міркування про походження і причини нерівності між людьми» (1755), «Про суспільний договір, або Принципи політичного права», «Еміль, або Про виховання» (1762), «Сповідь».
- Поеми, вірші, комедії («Нарцис», «Військовополонені»), романи («Юлія, або Нова Елоїза»).
- Оперы («Сільський чарівник»)

Філософи

- Шарль-Луї де Монтеск'є (1689 — 1755) — французький правник, письменник і політичний мислитель. Автор статей до «Енциклопедії», або Тлумачного словника наук, мистецтв та ремесла».

- Праці „Про дух законів“ (1748), «Персидські листи» (1721), «Роздуми про причини величі та падіння римлян» (1734), «Про дух

Філософи

- Іммануїл Кант (1724—1804) —німецький філософ, родоначальник німецької класичної філософії.
- Праці: «Критика чистого розуму», «Критика практичного розуму», «Критика здатності суджень», «Загальна природна історія і теорія неба», «Досвід залучення до філософії поняття від'ємних величин»

Література

- Просвітителі підпорядкували свою художню творчість завданню перебудови суспільства, їхні твори носили глибокий філософський характер.
- Відстоюючи демократичні напрями мистецтва, просвітителі ввели в літературу нового героя — простолюдина. В якості позитивного образу митці оспівали і прославили його працю, його мораль, співчутливо і проникливе показали його страждання.
- Викриваючи сваволю панівних станів, вони сміливо вводили в літературу критичний елемент.
- Головним жанром у літературі XVIII ст. стає соціально-побутовий роман.

Література Англії

- С. Річардсон (19 серпня 1689—4 липня 1761) — англійський письменник, основоположник «чуттєвої» літератури XVIII ст.
- Романи: «Памела», «Клариса, чи Історія молодої леді», «Історія сера Чарльза Грандісона»

CLARISSA
OR, THE
HISTOR
OF A
YOUNG LADY
Comprehending

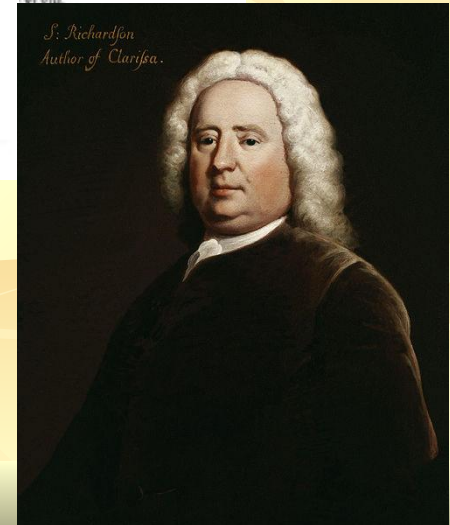
THE
HISTORY
OF
Sir CHARLES GRANDISON.
IN A
SERIES of LETTERS
Published from the ORIGINALS,
By the Editor of PAMELA and CLARISSA.
In SIX VOLUMES.

To the Last of which is added,
An Historical and Characteristical INDEX.
AS ALSO,
A Brief HISTORY, authenticated by Original Letters, of
the Treatment which the EDITOR has met with from
certain Book-sellers and Printers in Dublin.
Including OBSERVATIONS on Mr. Faulkner's Defence of Him-
self, published in his last News-paper of Nov. 3. 1753.
VOL. I.
THE SECOND EDITION.
LONDON:
Printed for S. Richardson;
And Sold by C. HITCH and I. HAWES, in Peter-street Row;
By J. and J. RIVINGTON, in St. Paul's Church-yard;
By ANDREW MILLAR, in the Strand;
By R. and J. DODDLEY, in Pall-Mall;
By J. LEAKE, at Bath; And
By R. MAIN, in Dublin.
MDCCLIV.

PAMELA:
OR,
VIRTUE Rewarded.
In a SERIES of
FAMILIAR LETTERS
FROM A
Beautiful Young DAMSEL,
To her PARENTS.
Now first Published
In order to cultivate the Principles of VIRTUE
and RELIGION in the Minds of the YOUTH
of BOTH SEXES.

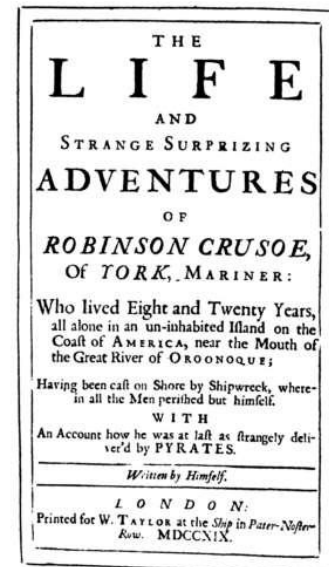
A Narrative which has its Foundation in TRUTH and
NATURE; and at the same time is admirably instructive,
by a Variety of serious and affecting Instances, in which the
of all these Images, which, in one many Passages, is
concerned only, and to reflect the Minds they should reflect.
In Two VOLUMES.
THE SECOND EDITION.
To which are prefixed, EXTRACTS from several curious
LETTERS written to the Editor on the Subject.
VOL. I.
LONDON:
Printed for C. RIVINGTON, in St. Paul's Church-
yard; and J. OSBORN, in Paternoster Row.
MDCCLXII.

LONDON:
S. Richardson:
with Catherine Street in the Strand;
in St. Paul's Church-yard;
in Paternoster Row;
at Bath;

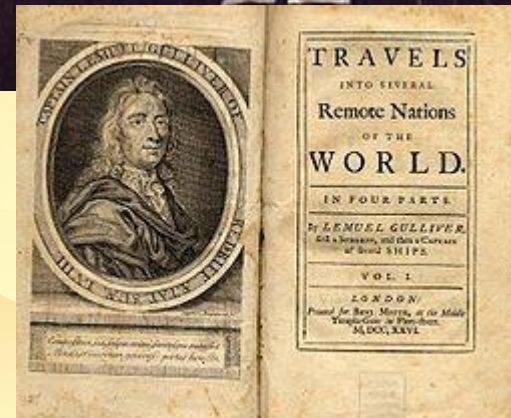
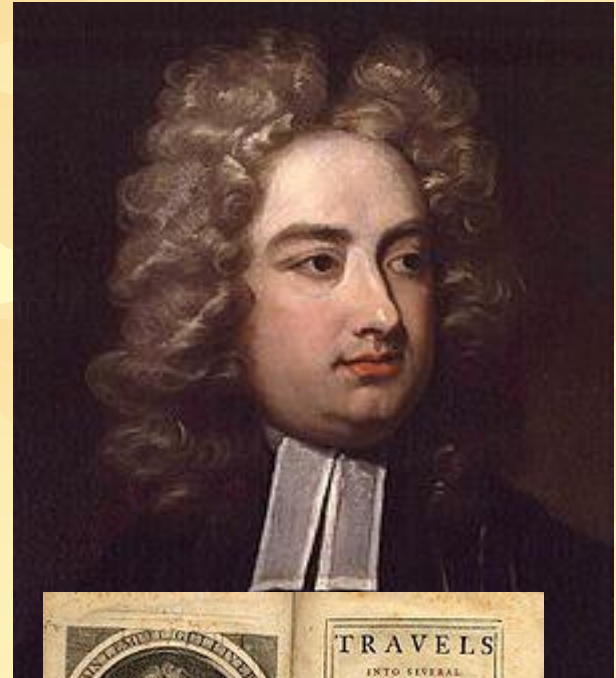
Література Англії

- Даніель Дефо (бл. 1660—1731) — англійський письменник і публіцист; один із основоположників європейського реалістичного роману.
- Романи: «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо», «Капітан Сінглтон», «Історія полковника Жака», «Моль Фландерс», «Роксана» та ін.

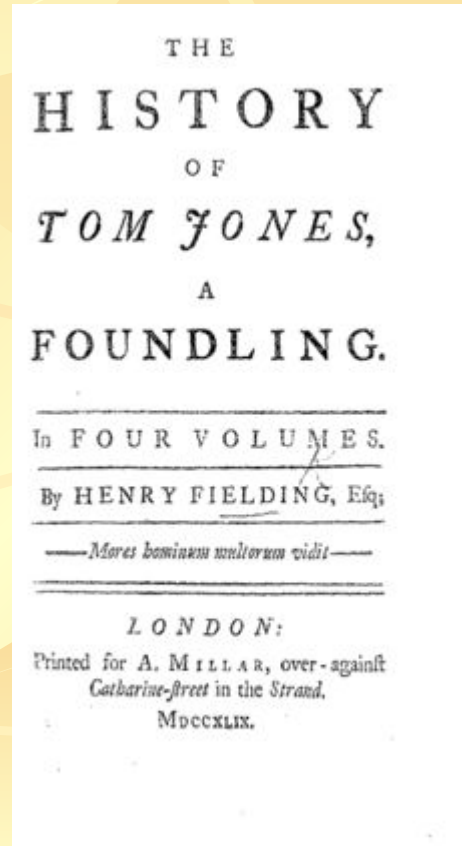
Література Англії

- Джонатан Свіфт (1667 – 1745) — ірландський письменник
- Твори:
 - «Битва книжок» (1697)
 - «Казка про бочку» (1704)
 - «Скромна пропозиція» (1729)
 - «Мандри Гулівера» (1726)

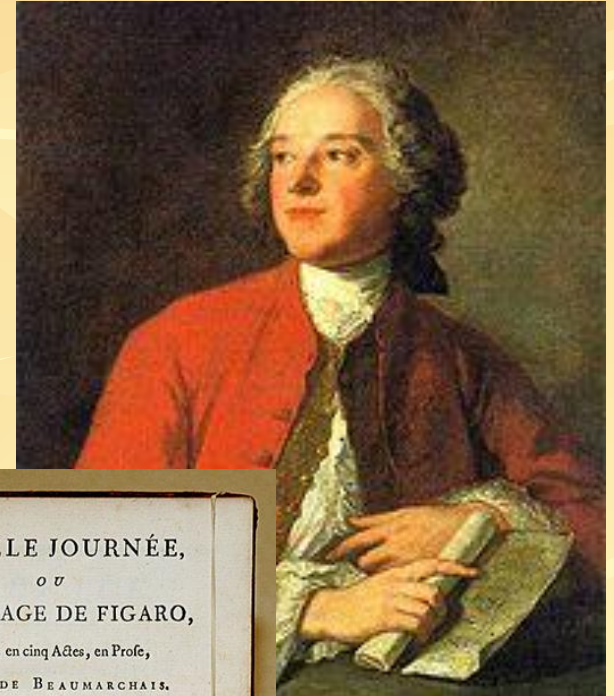
Література Англії

- Філдінг Генрі (1707 - 1754) - англійський письменник, видатний представник англійського реалізму XVIII століття, один з засновників європейського реалістичного роману.
- Твори: «Кохання в різномантних масках», «Історія пригод Джозефа Ендруса і його друга Абраама Адамса», «Емілія»

Література Франції

- П'єр-Огюстен Карон де Бомарше (1732 — 1799) — французький драматург і публіцист епохи Просвітництва.
- Твори: «Євгенія», «Двоє друзів», «Севільський цирульник», «Весілля Фігаро», «Злочинна мати».

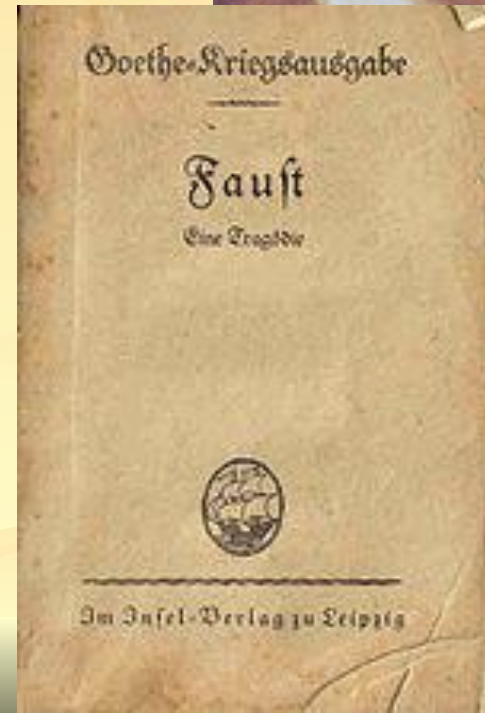
Література Італії

- Карло Гольдоні (1707 - 1793) - відомий італійський драматург.
- Твори: «Світська людина», «Марнотрат», «Банкрутство», «Обманщик», «Трактирщиця»

Література Німеччини

- Йоганн Вольфганг фон Гете (1749—1832) — німецький поет, письменник, драматург, мислитель і натураліст.
- Твори: «Страждання молодого Вертера» (1774), «Фауст» (1808), «Іфігенія в Тавриді» (1787), «Торквато Тассо» (1790).

Література Німеччини

- Йоганн-Фрідріх Шиллер (1759—1805) — німецький поет і драматург.
- Твори:
 - «Розбійники»
 - «Підступність і кохання»
 - «Вільгельм Телль»
 - «Змова Фієско в Генуї»
 - «Дон Карлос»
 - «Марія Стюарт»
 - «Орлеанська Діва»

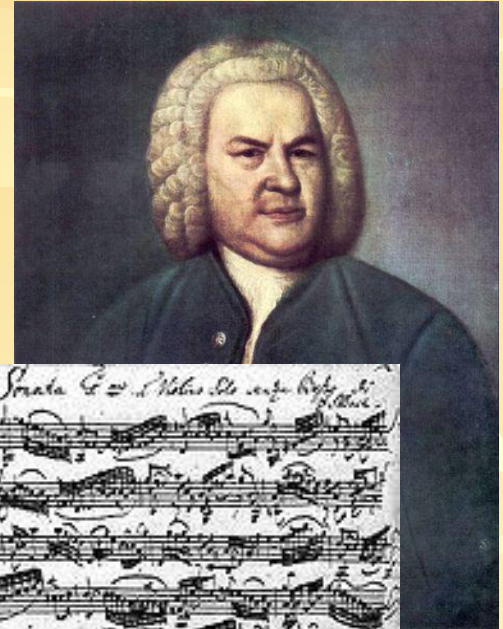

Музика

- На розвиток музичного мистецтва доби Просвітництва справили вплив пануючі у той час художні стилі — бароко і класицизм.
- Збільшення потреби у світській музиці, посилення її значення. Церковна хорова й органна музика, як і раніше, була досить поширеною, однак вона іноді наповнювалась світським життєстверджуючим змістом.
- Створення спочатку при дворах знаті, а пізніше й у великих містах оперних театрів і концертних залів.
- Зростання техніки сприяло удосконаленню музичних інструментів, передусім, органу, скрипки, клавесину.

Композитори

- Йоганн Себастьян Бах (1685—1750) — видатний німецький композитор, органіст і скрипаль, представник стилю бароко, один із творців світової музичної класики.
- Понад 1000 композицій.
- Твори: «Страсті за Йоаном», «Страсті за Матвієм», «Меса сі мінор». Кантати «Феб і Пан», «Селянська», «Кавова».

Соната № 1 соль мінор

Композитори

- Георг Фрідріх Гендель (1685 — 1759) — композитор німецького походження епохи бароко, який жив у Великобританії.
- Опери: «Альміра», «Флоріндо», «Родріго», «Агріппіна», «Рінальдо», «Тесей», «Юлій Цезарь», «Тамерлан».
- Ораторії: «Олександр Перший», «Ізраїль в Єгипті», «Месія», «Самсон», «Геркулес»
- Музика для оркестру: «Музика на воді», «Музика для королівських феєрверків».

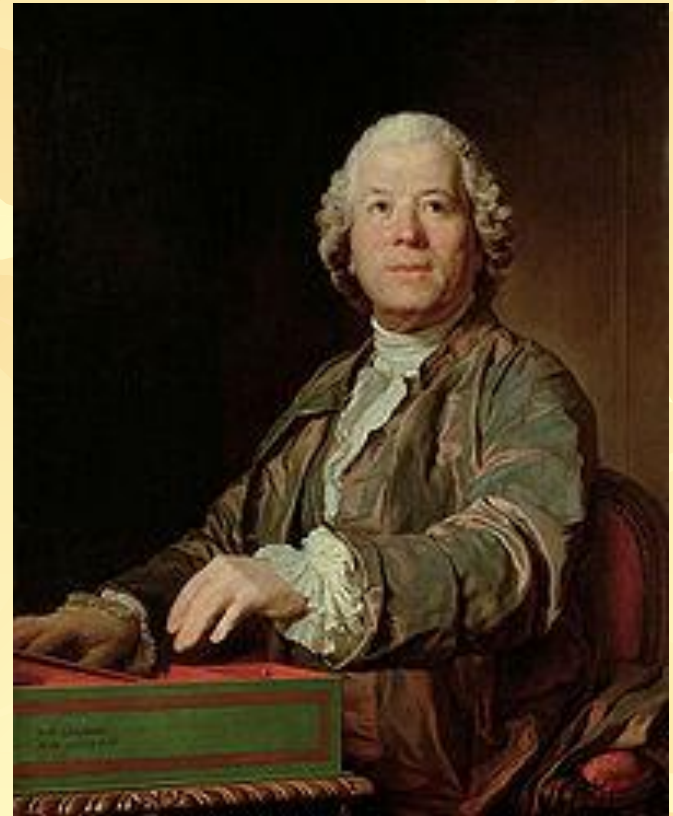
Композитори

- Вольфганг Амадей Моцарт (1756 —1791) — австрійський композитор, представник віденського класицизму.
- Понад 600 творів.
- Опери: «Аполлон і Гіацинт, або Перетворення Гіацинта», «Милосердя Тіта», «Сон Сципіона», «Цар-пастух», «Весілля Фігаро», «Дон Жуан».

Композитори

- Кристоф Віллібальд Глюк (1714 — 1787) — німецький композитор, представник музичного класицизму.
- 107 опер, серед яких найвідоміші - «Орфей і Еврідіка», «Альцеста», «Іфігенія в Тавриді», «Нарцис і Ехо».

Композитори

- Йозеф Гайдн — (1732—1809)
– австрійський композитор,
представник віденської
класичної школи.
- 12 сонат для скрипки та
фортепіано, 77 струнних
квартетів, 55 опер
- Опер: «Орфей і Еврідіка»,
«Аптекарь», «Несподівана
зустріч» та ін.

Живопис

- При дворах абсолютних монархів XVIII ст. розквітав пишний офіційний придворний живопис. У ньому було менше релігійних мотивів, ніж у середні віки, переважали сюжети з історії Стародавнього Риму і міфології, портрети королів, полководців, сцени битв. Особливо модним став так званий «галантний живопис», який змальовував світських дам і кавалерів, пікніки на лоні природи. Картини на міфологічні сюжети також набували «галантного» характеру.
- Наприкінці XVIII ст. гостра політична боротьба французької буржуазії проти дворянства відбилася і в живописі. Замість міфологічних сюжетів, розваг дворян і «галантних» сцен художники почали зображати героїв Стародавнього Риму і Греції, які боролися за республіку. Художники створювали картини з образами реальних людей з «третьої верстви», відходили від манірності, властивій «галантному» живопису, писали портрети видатних просвітителів XVIII ст.

Художники

- Жан-Батист Грез (1725 — 1805) — французский живописец.

Батьківське прокляття

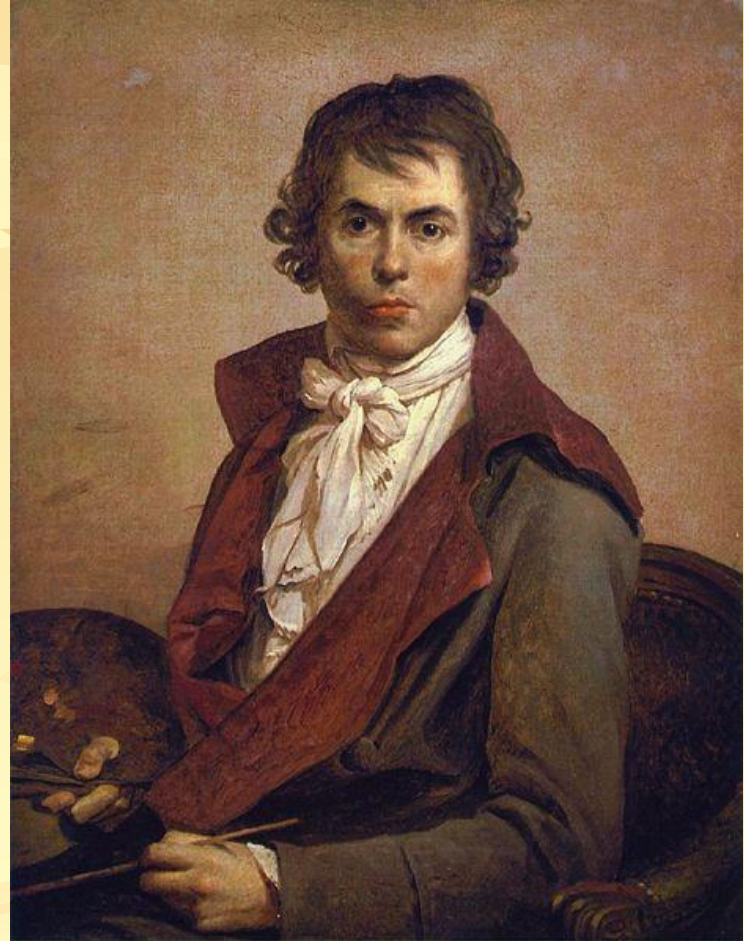
Розбитий глечик

Твори

- «Батьківське благословіння»,
- «Прокляття»,
- «Сільська наречена»,
- «Щаслива мати»,
- «Дівчинка з собакою»,
- «Розбитий глечик»,
- «Батьківське прокляття»,
- «Покараний син».
- «Голова дівчинки»,
- «Голова молодої дівчини»,
- «Портрет хлопчика»

Художники

■ Жак-Луї Давід
(1748—1825) —
французький
живописець.
Представник
Просвітництва і
неокласицизму.

Смерть Марата

Клятва Гораціїв

Смерть Сократа

Твори

- Велізарій (1781)
- Андромаха тужить за Гектором (1783)
- Клятва Гораціїв (1784)
- Смерть Сократа (1787)
- Паріс та Єлена (1788)
- Смерть Марата (1793)
- Наполеон на перевалі Сен-Бернар (1800)
- Папа Пій VII (1805)
- Коронація Наполеона, (1806)
- Наполеон у своєму кабінеті (1812)
- Леонід під Термопілами (1814)
- Гнів Ахілла (1825)

Художники

- Франсіско-Хосе де Гойя (1746 — 1828) — іспанський живописець і гравер.

Родина короля Карлоса IV

Трете травня 1808 року в Мадриді

Твори

- «Капрічос»
- «Маха»
- «Маха на прогулянці»,
- «Родина короля Карлоса IV»
- «Продавець посуду»
- «Мадридський ринок»
- «Повстання 2 травня 1808 року в Мадриді»
- «Розстріл повстанців у ніч на 3 травня 1808 року»

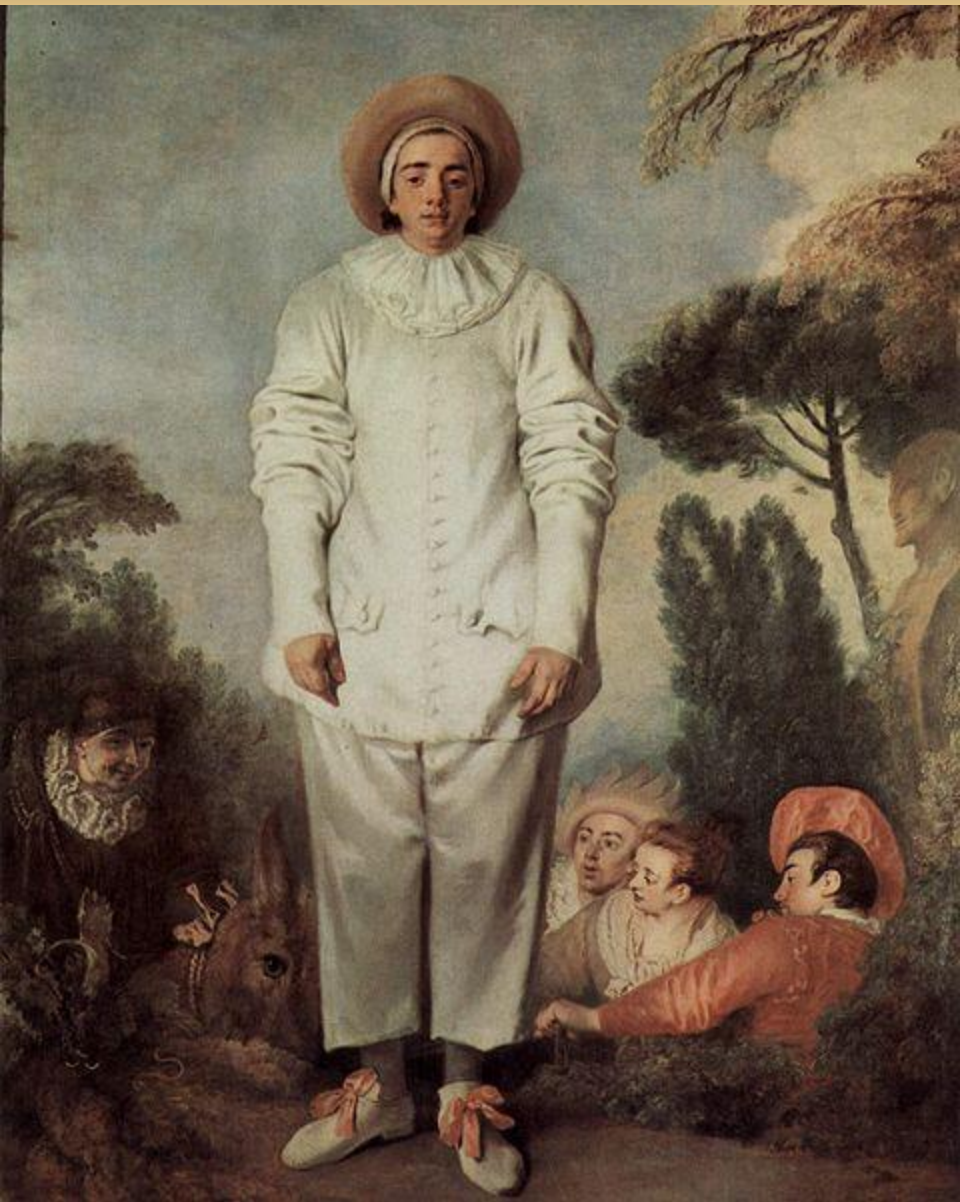
Художники

- Антуан Ватто (1684 — 1721) — французский художник, представитель рококо.

Паломництво на острів Кіферу.

Жилль

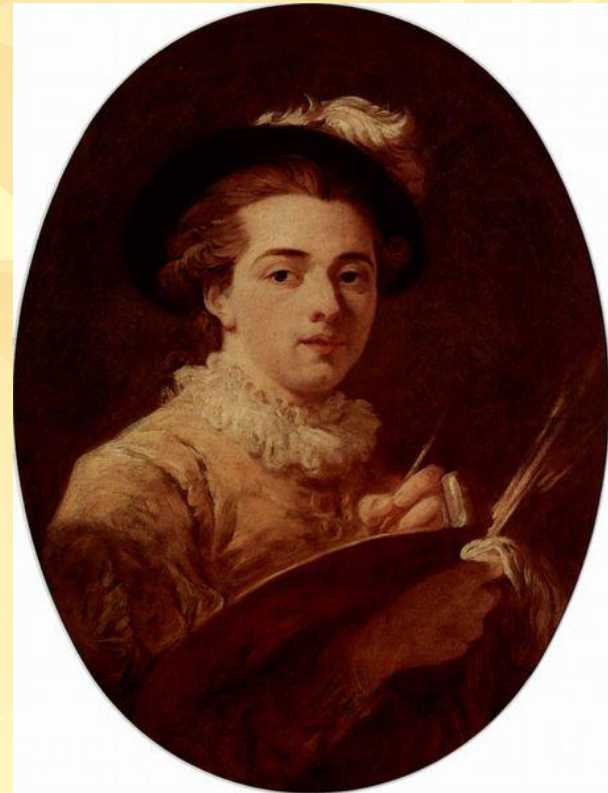
Меццетен

Твори

- «Бівуак»
- «Савояр з бабаком»
- «Свято кохання»
- «Товариство у парку»
- «Скрутна пропозиція»
- «Меццетен»
- «Паломництво на острів Кіферу»
- «Жиль»

Художники

- Жан-Оноре Фрагонар (1732 — 1806) — французский художник.

Гойдалка

Дівчина, яка читає

Лист від коханого.

Твори

- «Гойдалка»
- «Купальниці»
- «Дівчина, яка читає»
- «Лист від коханого»
- «Сімейство фермера»
- «Замок»
- «Генріх IV и Габріель»
- «Антоній і Клеопатра»
- «Стрітення Господнє»

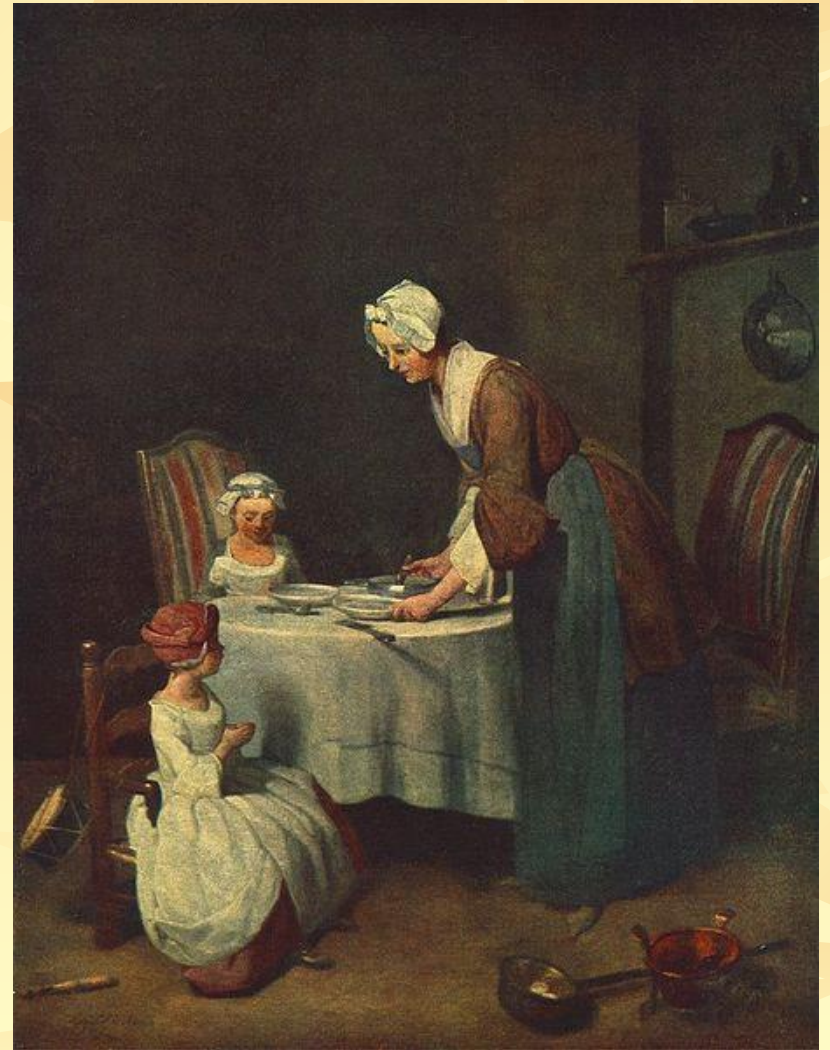
Художники

- Жан Батист Сімеон Шарден (1699, - 1779) – французький художник доби Просвітництва, представник реалізму.

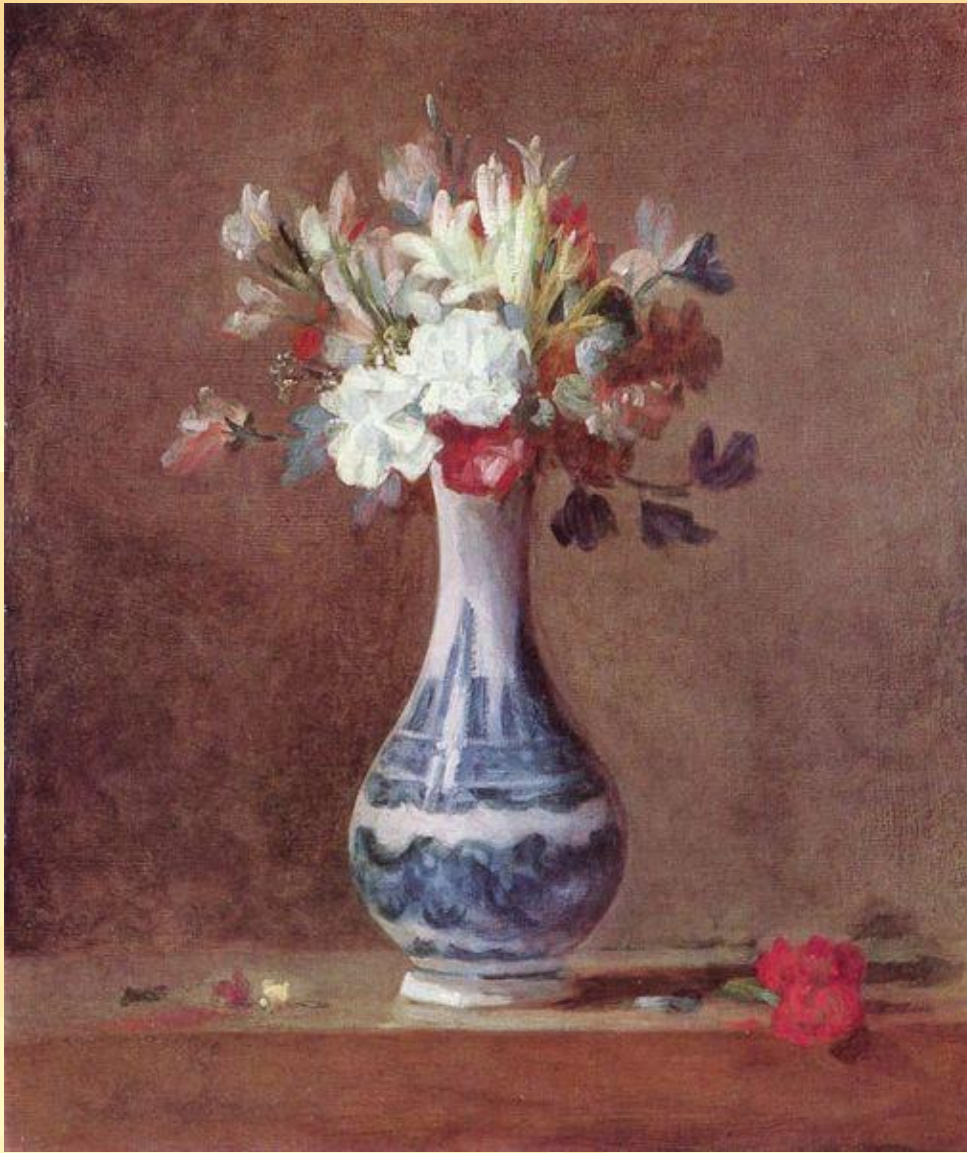

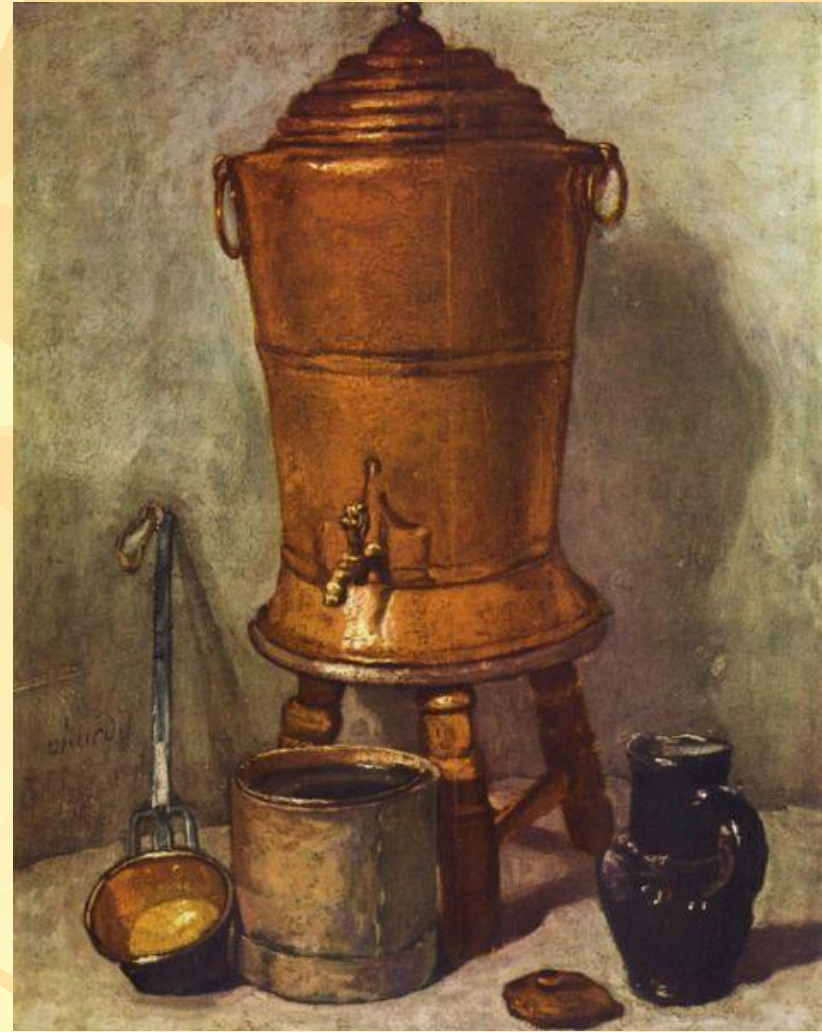
Кухарка

Молитва перед обідом.

Натюрморт з квітами

Мідяний бак

Твори

- Молитва перед обідом
- Дбайлива няня
- Кухарка
- Мідяний бак
- Молодий художник
- Натюрморт «Скат»
- Натюрморт з скляною пляшкою
- Виноград і гранати
- Натюрморт з квітами

Художники

- Франсуа Буше (1703—1770) — французский живописец, гравёр.

Портрет маркизи де Помпадур

Портрет Марі Бюзо, дружини художника

Твори

- Художник у своїй майстерні
- Діана після полювання
- Портрет Марі Бьюзо, дружини художника
- Викрадення Європи
- Тріумф Пана
- Народження Венери
- Тріумф Венери
- Юпітер і Калісто
- Венера, яка обеззброює Купідона
- Портрет маркізи де Помпадур
- Венера, яка просить у Вулкана зброю для Енея
- Юпітер з ликом Діани, спокушає Калісто
- Пан і Сирінга
- Пігмаліон і Галатея

Художники

- Вільям Хогарт (1697 —1764) – англійський художник

«Шлюбний контракт»

«Смерть графині»

Твори

- Серія з шести картин «Кар'єра проститутки»
- Серія гравюр «Кар'єра марнотрата»
- Серія картин «Старанність і лінощі»
- «Вибори» (4 гравюри)
- Автопортрет
- «Портрет капітана Т. Корема»
- Серія з шести картин «Модний шлюб»